

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Β' ΛΥΚΕΙΟΥ

Μ. ΤΕΤΑΡΤΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2017

**ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α'

Θέμα Α1

α) σχολ. βιβλ. σελ. 28: «Η δυνατότητα της Εθνικής Τράπεζας να εκδίδει... την κυκλοφορία τους.»

β) Υλικά που είχαν συσσωρευτεί στο Λαύριο στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα και έγιναν αντικείμενο εκμετάλλευσης από την γαλλοϊταλική εταιρεία Σερπιέρι-Ρου που ξεκίνησε τις εργασίες της εκεί το 1866 με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος.

γ) σχολ. βιβλ. σελ. 15-16: «(Στο μεταξύ) Η πρόοδος του εκτός των έρμαια των εθνικών κρίσεων.»

Θέμα Α2

1. Λ
2. Σ
3. Λ
4. Σ
5. Λ
6. Σ
7. Σ
8. Λ
9. Σ
10. Λ

Θέμα Β1

Σχολ. βιβλ. σελ. 24: «Η διανομή των εθνικών γαιών... για κάθε είδους ατασθαλίες.»

Θέμα Β2

α) Σχολ. βιβλ. σελ. 25: «Η απουσία βαριάς βιομηχανίας... που αναβάθμισε συνολικά την Ανατολική Μεσόγειο.»

β) Σχολ. βιβλ. σελ. 22: «Οι πρωτοβουλίες... αλλά και στην κίνηση στο ίδιο το ποτάμι.»

ΟΜΑΔΑ Β΄

Θέμα Γ1

σχολ. βιβλ. σελ. 18-19

α) Αν λάβουμε υπόψη τις παραγωγικές δυνατότητες της Ελλάδας στη διάρκεια του πρώτου αιώνα της ανεξαρτησίας της, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει το γεγονός ότι το μεγαλύτερο μέρος του εξωτερικού της εμπορίου αφορούσε γεωργικά προϊόντα. Στις εξαγωγές, περισσότερο από τα $\frac{2}{3}$ (σε αξία) του συνόλου, ήταν γεωργικά προϊόντα. Η γενική τάση μάλιστα οδηγούσε προς τη διεύρυνση του ποσοστού των εξαγωγών αγροτικών προϊόντων, που έφτασαν να αντιπροσωπεύουν τα $\frac{3}{4}$ των συνολικών εξαγωγών στη δεκαετία 1900-1910. Στην κατηγορία αυτή την πρώτη θέση είχε η σταφίδα, που από μόνη της πλησίαζε σε αξία το $\frac{1}{2}$ των συνολικών εξαγωγών. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει και η πηγή, από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι σχεδόν και το τέλος του η ζήτηση της κορινθιακής, κυρίως, σταφίδας, στο εξωτερικό ήταν σημαντική σημειώνοντας έντονα ανοδικές τάσεις μετά το 1865. Ακολουθούσε με μεγάλη διαφορά το ελαιόλαδο και, μετά το 1900, το κρασί.

Εκτός από τα παραπάνω είδη, εξάγονταν μικρές ποσότητες φυτικών προϊόντων για βιομηχανική επεξεργασία, το βαμβάκι, για παράδειγμα, την εποχή του αμερικανικού εμφυλίου πολέμου ή ο σταθερά ανερχόμενος καπνός, που όμως αντιπροσώπευε ακόμα ασήμαντο ποσοστό των εξαγωγών (2-3%). Μέχρι το 1880 επίσης υπήρχε σημαντική εμπορική κίνηση στα κατεργασμένα δέρματα, η οποία όμως σχεδόν εξαφανίστηκε στη συνέχεια. Στην κατηγορία των πρώτων υλών, τις εξαγωγές συμπλήρωναν τα μεταλλευτικά προϊόντα, που από το τέλος του 19ου αιώνα πλησίαζαν το $\frac{1}{5}$ της συνολικής αξίας των εξαγωγών. Επρόκειτο κυρίως για μόλυβδο, για μαγγανιούχα μεταλλεύματα, για σμύριδα και θηραϊκή γη. Οι εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων ήταν κυριολεκτικά ασήμαντες, όπως ασήμαντες ήταν και οι εξαγωγές δημητριακών, σύμφωνα με τον Βερναδάκη.

β) Στις εισαγωγές τα αγροτικά είδη αντιπροσώπευαν σταθερά το $\frac{1}{3}$ (σε αξία) του συνόλου. Στην πρώτη θέση βρίσκονταν τα δημητριακά, το σιτάρι ιδιαίτερα, καθώς η εγχώρια παραγωγή δεν ήταν σε θέση να καλύψει τις επισιτιστικές ανάγκες του πληθυσμού. Συγκεκριμένα, και οι δύο πηγές σχολιάζουν ότι αν και η εγχώρια παραγωγή

δημητριακών γνωρίζει σημαντική αύξηση (χαρακτηριστικά ο Βερναδάκης αναφέρει ότι μέσα σε 15 χρόνια ξεπερνά το 60%) καλύπτοντας σχεδόν 3,5 εκατ. στρέμματα, δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες της χώρας σε κατανάλωση. Οπότε φυσική απόρροια είναι η εισαγωγή δημητριακών που το 1885 φτάνει τα 3.773.485 κιλά. Παράλληλα, εισάγονται και άλευρα σε μεγάλες ποσότητες, συγκεκριμένα το 1885 φτάνουν τις 964.280 οκάδες. Στα βιομηχανικά προϊόντα που εισάγονταν κυριαρχούσαν τα υφάσματα και τα νήματα, ενώ προοδευτικά μεγάλωναν τα ποσοστά των ορυκτών (άνθρακας), της ξυλείας, των χημικών προϊόντων και των μηχανημάτων.

Οι χώρες με τις οποίες η Ελλάδα ανέπτυξε στο διάστημα αυτό εμπορικούς δεσμούς ήταν, ως επί το πλείστον, τα βιομηχανικά κράτη της Δυτικής Ευρώπης. Η Αγγλία απορροφούσε το σύνολο σχεδόν των εξαγωγών σταφίδας αλλά και ένα σημαντικό ποσοστό των μεταλλευμάτων (μολύβδου). Η Γαλλία αλλά και μικρότερα ευρωπαϊκά κράτη, όπως ήταν π.χ. το Βέλγιο, ακολουθούσαν. Από την Ρωσία εισάγονταν δημητριακά. Αντίθετα, οι εμπορικές σχέσεις με την Οθωμανική αυτοκρατορία, από την οποία επίσης εισάγει δημητριακά, αν και υπαρκτές, δεν βρίσκονταν στην πρώτη θέση από πλευράς όγκου και αξίας.

Θέμα Δ1

σχολ. βιβλ. σελ. 26-27

Με την ίδρυση του ανεξάρτητου ελληνικού κράτους, το θέμα της δημιουργίας κεντρικής τράπεζας, αλλά και τραπεζικού συστήματος αντάξιου εκείνων που λειτουργούσαν στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης, αποτέλεσε κεντρικό σημείο στους κυβερνητικούς σχεδιασμούς. Η ίδρυση τραπεζικών ιδρυμάτων δεν θα εξυπηρετούσε μόνο τις κυβερνητικές ανάγκες, τη διαχείριση του κρατικού δανεισμού, την έκδοση χαρτονομίσματος κλπ., αλλά θα έδινε λύση στο χρόνιο πρόβλημα των πιστωτικών αναγκών της οικονομίας. Θα εξασφάλιζε δηλαδή στις επιχειρηματικές πρωτοβουλίες τα απαραίτητα κεφάλαια με όρους οργανωμένης αγοράς και όχι τοκογλυφίας.

Το πιστωτικό σύστημα της χώρας βρισκόταν πραγματικά, κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας, σε πρωτόγονη κατάσταση. Ήταν συνδεδεμένο με το εμπόριο των αγροτικών προϊόντων και ιδιαίτερα με τις εξαγωγές της σταφίδας. Οι έμποροι λειτουργούσαν και ως πιστωτές, με τοκογλυφικές διαθέσεις και όρους. Ο δανεισμός κατευθυνόταν, ως επί το πλείστον, προς τους παραγωγούς και δημιουργούσε προϋποθέσεις εκμετάλλευσης, καθώς ουσιαστικά επρόκειτο για έναν τρόπο προαγοράς της επικείμενης παραγωγής, με δυσμενείς για τον παραγωγό όρους. Την ίδια στιγμή άλλοι κλάδοι της παραγωγής στερούνταν των απαραίτητων για την ανάπτυξή τους πιστώσεων και έτσι περιορίζονταν οι επιχειρηματικές πρωτοβουλίες.

Η πηγή σημειώνει ότι η τοκογλυφία ήταν ένα σύνηθες φαινόμενο την εποχή εκείνη με καταστροφικές συνέπειες για την ελληνική οικονομία της υπαίθρου. Οι τοκογλύφοι, που κατά κύριο λόγο ήταν τοπικοί άρχοντες, έμποροι ή και πλούσιοι χωρικοί, λειτουργούσαν υπό την ανοχή του κράτους και της δικαιοσύνης. Σε αυτό βοηθούσε και η διατήρηση του βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, το οποίο δεν προέβλεπε περιορισμό στην επιβολή τόκου, αν και το εθιμικό δίκαιο όριζε πλέον ως όριο το 13%. Έτσι η παραγωγή των αγροτών γινόταν βορά στα χέρια των τοκογλύφων, απορροφώντας το αγροτικό πλεόνασμα και εμποδίζοντας την εμπορική δραστηριότητα της χώρας.